

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 511/2019-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Kánthovou, Župná 20, Komárno, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. VS 4218012817 zo 16. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] p r i j í m a na ďalšie konanie.
2. Návrhu [REDACTED] na odloženie vykonateľnosti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave č. VS 4218012817 zo 16. apríla 2019 n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

■■■■■ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) s poukazom na čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. VS 4218012817 zo 16. apríla 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti a priloženého napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Okresný súd Komárno uznesením č. k. 2 Nt 7/2017-168 z 21. októbra 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 5. júna 2018, zaviazal povinného, t. j. sťažovateľku, zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno trovy trestného konania v sume 200 €. Pohľadávka bola v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok“) doručená 4. februára 2019 krajskému súdu, ktorý v zmysle § 4 ods. 1 zákona o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok vykonáva funkciu Justičnej pokladnice.

3. Sťažovateľka podala žiadosť o odpustenie pohľadávky, ktorú odôvodnila tým, že je matkou maloletého dieťaťa a žije len z dávok v hmotnej núdzi vo výške 117,20 € a z prídavku na dieťa vo výške 23,50 €. Nemá žiadny majetok a ani finančné prostriedky v banke. Justičná pokladnica môže v zmysle § 4 ods. 13 zákona o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok zo závažných dôvodov na písomnú žiadosť povinného celkom alebo čiastočne odpustiť pohľadávku nepresahujúcu šesťnásobok minimálnej mzdy, ktorá je v sume 520 eur, ak pohľadávka nevznikla v súvislosti so spáchaním úmyselného trestného činu, za ktorý bol povinný právoplatne odsúdený. Krajský súd šetrením zistil, že *„povinný sa dopustil úmyselnej trestnej činnosti, spáchal zločin podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona“*, a preto žiadosť sťažovateľky o odpustenie pohľadávky zamietol.

4. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že *„ide o zjavne nedôvodné rozhodnutie okorenené značnou vôľou arbitrárnosti a svojvôli a to z dôvodu, že rozhodnutie neobsahuje odôvodnenie ako to predpokladá čl. 6 Dohovoru (EDLP) a takisto súčasťou základného*

práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy ktorý garantuje účastníkom právo na spravodlivé súdne konanie“.

Arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu vníma sťažovateľka v tom, že Justičná pokladnica ju vo svojich rozhodnutiach považuje za odsúdenú, pričom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 7/2017 bola osoba sťažovateľky poškodenou. Skutočnosť, ktoré v stručnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd uvádza, sú preto podľa sťažovateľky nepravdivé, keďže sťažovateľka za takýto trestný čin nikdy nebola odsúdená, čo môže potvrdiť aj odpis z registra trestov, ktorý sťažovateľka navrhuje, aby si ústavný súd vyžiadal.

5. Sťažovateľka považuje postup Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 7/2017, ktorým jej bol vyrubený poplatok, za nesúladný aj so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, podľa ktorého by sa od obetí trestných činov nemalo očakávať, že budú znášať výdavky za účasť na trestnom konaní. Sťažovateľka tiež odkazuje na spis sp. zn. 2 Nt /7/2017, z ktorého má byť zrejmé, že nie je odsúdená, ale poškodená „obet“, ktorá v konaní len „*apeluje o nápravu stavu*“.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti požiadala o ustanovenie advokáta pre konanie pred ústavným súdom, ktorú odôvodnila tým, že žije len z pomoci v hmotnej núdzi a sama sa stará o dieťa, a svoje tvrdenia na výzvu ústavného súdu doložila aj relevantnými dokladmi (najmä rozhodnutie Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Komárno o priznaní pomoci v hmotnej núdzi, potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch). Vzhľadom na uvedené ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 511/2019-16 zo 17. decembra 2019 žiadosti sťažovateľky vyhovel a za právneho zástupcu jej ustanovil advokátku JUDr. Máriu Kánthovú, Župná 20, Komárno.

7. Na základe výzvy ústavného súdu sťažovateľka, už zastúpená právnym zástupcom, upresnila petit ústavnej sťažnosti, doplnila odôvodnenie ústavnej sťažnosti, v ktorej v podstate zotrvala na tvrdení, že krajský súd, ktorý napadnutým rozhodnutím neodpustil sťažovateľke pohľadávku vzniknutú z povinnosti zaplatiť trovy trestného konania,

nesprávne vyhodnotil skutkový stav a dospel k nesprávnemu právnomu záveru, keď prehliadol skutočnosť, že za spáchanie úmyselného trestného činu bol právoplatne odsúdený [REDAKOVANÉ], a nie jeho manželka [REDAKOVANÉ]. Zároveň doplnili petit sťažnosti o návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej takto nálezom rozhodol:

„1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod č. VS 4218012817 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. VS 4218012817 zo dňa 16. apríla 2019 zrušuje a vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd odkladá vykonateľnosť rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave č. VS 4218012817 zo dňa 16. apríla 2019.“

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne

prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

13. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

16. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdené porušenie jej uvedených práv rozhodnutím krajského súdu Justičnej pokladnice, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľky o odpustenie pohľadávky za zaplatenie trov trestného konania. Napadnutému rozhodnutiu chýba podľa sťažovateľky riadne odôvodnenie, a keďže zamietnutie odôvodňuje skutočnosťou, že sťažovateľka ako povinná na zaplatenie trestného konania bola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin, je podľa sťažovateľky arbitrárne, nezákonné, neústavné a nezakladá sa na pravde. Zároveň sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd podľa § 129 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

17. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval, preskúmal, či obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) až g) zákona o ústavnom súde. Keďže nezistil nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach a ani dôvody na jej odmietnutie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých je potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, prijal jej ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

18. Sťažovateľka v sťažnosti navrhla, aby ústavný súd podľa § 129 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, pričom

však v ústavnej sťažnosti tento návrh neodôvodnila. V tejto súvislosti ústavný súd zároveň uvádza, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo negatívne rozhodnuté o žiadosti sťažovateľky o odpustenie vymáhanej súdnej pohľadávky, nie je rozhodnutím, na základe ktorého vznikla sťažovateľke povinnosť uhradiť trovy trestného konania, nie je teda exekučným titulom, odloženie vykonateľnosti ktorého by mohlo mať pre sťažovateľku v jej situácii právny význam. Povinnosť uhradiť trovy trestného konania vyplýva sťažovateľke z uznesenia Okresného súdu Komárno č. k. 2 Nt/7/2017-168 z 21. októbra 2017, ktoré však nie je touto ústavnou sťažnosťou vzhľadom na obsah petitu namietané. Vzhľadom na uvedené ústavný súd návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorým bolo negatívne rozhodnuté o jej žiadosti o odpustenie pohľadávky, nevyhovel (bod 2 výroku uznesenia).

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že o procesných inštitútoch odkladu vykonateľnosti podľa § 129 zákona o ústavnom súde a dočasného opatrenia podľa § 130 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na návrh sťažovateľa rozhodnúť kedykoľvek počas konania pred ústavným súdom. Ustanovenie § 130 zákona o ústavnom súde upravuje možnosť ústavného súdu na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení, pričom obsah dočasného opatrenia je v tomto ustanovení uvedený demonštratívnym spôsobom, čo znamená, že poskytuje sťažovateľovi aj ústavnému súdu priestor na vydanie takého dočasného opatrenia, ktorého obsah bude čo najlepšie vyhovovať jeho účelu, vzhľadom na konkrétne okolnosti, v ktorých sa sťažovateľ nachádza. Návrh na vydanie dočasného opatrenia však musí okrem obsahu požadovaného dočasného opatrenia obsahovať aj odôvodnenie návrhu, uvedenie skutkových okolností, prípadne aj predloženie dôkazov na osvedčenie splnenia podmienok pre vydanie dočasného opatrenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu